GAZETA LWOWSKA.

We Srodę — Ner. 19. — 17. Lutego 1830.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Z Wiednia.* —

Stosownie do najwyższego rozporządzenia dzisiaj dnia 10. Lutego, przywdzieje Dwór żałobę po J. K. W. Jerzym Karolu Xięciu Hesskim, i takową nosić będzie przez dni 16, a to wraz z żałobą po owdowiałej Królowej Portugalskiéj.

Ces. król. połączona Kancelaryja nadworna, opróżnione miejsce pierwszego Komissarza cyrkułowego, przez pensyjonowanie Antoniego Max de Maxen, nadała dotychczasowemu galicyjskiemu drugiemu Komissarzowi cyrkułowemu Józefowi Loserth, a to z powodu okazanéj przez niego szczególnéj zdolności.

— *Z Węgier.* —

Między wielą nieszczęśliwemi przypadkami różnego rodzaju, które się w téj ostréj zimie w Węgrzech wydarzyły, następujący, o którym Magyar Kurir z dnia 2. Lutego z Komitatu Araderskiego donosi, jest najstraszniejszy. Szczepan Davidhazy, reformowanego kościoła kaznodzieja w Algya, starzec siedmdziesiątletni, jechał na początku Stycznia z jednym towarzyszem sankami do Boros Jeno. Droga szła lasem. Nagle spotkało podróżnych czterech wilków, którzy im stanęli na drodze. Kaznodzieja przytomny chwyta nabitą strzelbę, jednym wystrzałem kładzie jedno źwierzę; lecz w tém konie się płoszą, sanki się wywracają, podróżni wypadają, i woźnicę, który nie puścił lejców, powlekły daleko. Przy najpierwszych domach zatrzymały się konie; woźnica opowiada przypadek; natychmiast kilku włościan uzbroiwszy się żelaznemi widły i siekierami, udaje się w tych samych sankach na owe miejsce; lecz cóż zastają? — tylko suknie i bóty podróżnych i krew rozlaną. Wilcy pożarli swe ofiary.

Z Gran donosi Professor Dr. Rumy, że angielsko-katolicki Lord Dormer, który urodzony w Gran, i w tameczném król. Gimnazyjum pobierał nauki, wdzięczny drugiéj swojéj ojczyźnie (Anglija zawsze będzie pierwszą, zkąd pochodzi) i miejscu, gdzie nietylko że świat pierwszy raz oglądał, lecz także i ukształcenie otrzymał, przesłał z Anglii znaczny kapitał na fundusz dla jednego ucznia w król. Gimnazyjum w Gran.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Rossyja.

— *z Petersburga d. 15. (27.) Stycznia.* —

Otrzymano tu wiadomość o zgonie Kanclerza orderów rossyjskich, rzeczywistego Radcy tajnego, Xiążęcia Alexego Borysowicza Kurakina, przypadłym dnia 30. Grudnia w majętności jego, w Gubernii Orłowskiéj.

„Nakoniec zawitała do nas“ wyraża pewien list z Petersburga z dnia 26. Stycznia „nasza północna zima. Dnia 21go Stycznia mieliśmy 16, dnia 22go 19 1/2, dnia 23go 17, dnia 24go 13, a dnia 25go 12 1/2 stopni zimna. Wiatr, który z sobą to zimno sprowadził, był ze strony południowo-zachodniéj, a zatém z Niemiec, miasto że dotąd miewaliśmy je dawniéj z Azyi przez wiatry wschodnie i północno-wschodnie.“

— *Z Erzerum d. 22. Listopada d. s.* —

W mieście tutejszém, które zajęły nasze wojska, wszystko jest w stanie pomyślnym i spokojnym: mieszkańcy dobrze się prowadzą i okazują zupełne dla naszego rządu poważanie. Dnia 8. tego miesiąca, w dniu imienin Jego Cesarkiéj Wysokości, Wielkiego Xiążęcia Michała Pawłowicza, szczególniejsze zadowolenie sprawił mieszkańcom fajerwerk spalony na nowym placu. W tym razie zazdrość azyjatycka odstąpiła swojéj zwyczajnéj surowości, i kobietom było pozwolone widzieć fajerwerk wespół z mężczyznami. Wszystkie wieże meczetowe były oświecone, a tysiące latarni, noszonych w ręku mieszkańców, dodawały temu uroczystemu widowisku nadzwyczajnéj jakiejś żywości.

Dnia 26. Listopada przybyli do Erzerum Seraskier i Paszowie, którzy zostawali brańcami wojennemi w Tyflis. Nader grzecznie przyjął ich w Erzerum rząd rossyjski.

Królestwo Polskie.

Gazety Berlińskie donoszą z Warszawy z d. 21. Stycznia: »Tutejsza Komissyja rządowa dochodów Skarbu oznajmia, że stosownie do uwiadomienia Sekretarza Stanu z Petersburga, kurs

rubla śrebrnego na rok bieżący przy opłacie cła wchodowego i wychodowego w Rossyi, tak ze strony europejskiéj jakoteż azyjatyckiéj, w skutek uchwały rady Państwa przez Cesarza Jmci potwierdzonéj, ustanowiony został na 3 ruble 60 kopijek assygnatami. Ces. rossyj. Jenerał Lejtnant Baron Sas umarł tu w wieku lat sześćdziesiat. — W Kaliszu zamyślają przez dobrowolne składki założyć publiczną biblijotekę. — Blizko naszego miasta założona będzie fabryka cukru z buraków. We wsi wielkim Dobrzyńcu, powiecie Stanisławowskim, i w miastach Targowku i Łowiczu postrzeżono ślady zarazy na bydło. Natychmiast przedsiewzięto zaradcze środki lekarskie, aby się ta choroba nie szérzyła, i teraz takową za utłumioną należy uważać. — Roku zeszłego zostało tu między chrześcianami zawartych małżeństw 1195, a między żydami 184. Urodziło się dzieci z rodziców chrześcijańskich 4044, a z żydowskich rodziców 951. Oprócz załogi liczy Warszawa teraz 139654 mieszkańców. Tutejsze szpitale mają teraz chorych 1817. Ze wszystkich strón królestwa nadchodzą wiadomości o różnych przypadkach nieszczęsnych, zrządzonych przez wilków po wsiach i na drogach. — Ponieważ na teraz nasze listy zastawne prawie al pari stoją, przeto wielu właścicieli takowych, nie chce je podawać do wylosowania.«

Grecyja.

Kuryjer Grecki z d. 13. Grudnia zawiéra odpowiedź Senatu z d. 16. (28.) Listopada na poselstwo Prezydenta, któreśmy w Numerze 17. Gazety naszéj umieścili; Senat wyraża w téjże wdzięczność swoję dla Króla Jmci Francuzkiego, za nowe dowody życzliwości ku nieszczesnéj Grecyi, i prosi Prezydenta, aby załączony list Senatu przesłał P. Eynardowi, jako słabą pamiątkę głębokiéj wdzięczności ludu Greckiego.

Tenże sam Kuryjer z d. 13. Grudnia umieścił wyrok Prezydenta, przez który Pułkownik wojsk Francuzkich P. Gerard, mianowany jest Jenerałem Lejtnantem wojsk Greckich, i upoważniony do zajęcia się organizacyją wojska Greckiego.

Cztéry Numera Kuryjera Greckiego do d. 27. Grudnia zawierają różne mianowania, z których najważniejsze umieszczamy:

„Major Villani mianowany jest dowódzcą twierdzy Koron. P. K. Kanaris, znany dowódzca palnych statków, posuniony do stopnia Mirarchy (dowódzcy flotty.) Alexy Lucopulos, Jeneralny Dyrektor poczt, mianowany jest nadzwyczajnym Podskarbim i Płatnikiem różnych korpusów wojska w Grecyi wschodniéj i zachodniéj, aby przystąpić do zapłacenia zaległości od trzeciego półrocza, i przytém zapobiedź wszelkim nadużyciom i rabowaniu kassy. Aż do powrotu P. Lucopulos, P. D. Ampelos sprawować będzie tymczasowie obowiązki Jeneralnego Pocztmistrzy. P. A. Mustoxidi, znamienity archeolog i uczona (jak wyraża wyrok nominacyi) mianowany jest dozorcą muzeum narodowego, z zaleceniem, aby zebrał powoli wszystkie starożytności, jakie jeszcze Grecyja posiada, a które w różnych prowincyjach rozproszone zaginęłyby dla sztuk i umiętności. Innym wyrokiem tenże P. Mustoxidi, który oraz jest Dyrektorem domu sierót, upoważniony jest do dozoru nad drukarnią rządową. Aby utrzymać regularność służby w porcie Poros, Admirał Miaulis, gdy się w pomienionym porcie znajduje, jest naczelnikiem wszystkich okrętów wojennych i przewozowych w tymże porcie stojących; pod jego nieobecność zastępuje go Wice-Admirał Sachturis, a gdy się i ten nie znajduje, Komendant dywizyi Kanaris.

Niemcy.

Xiążę Jérzy Karol Hesski i t. d. stryj i świekr J. K. W. Wielkiego Xięcia Hesskiego, umarł w dniu 28. z. m. w Neustrelitz w 76 roku swojego wieku. Za najwyższym rozkazem teatr opery Xiążęco-Hesski został od dnia 3. Lutego aż do dalszych rozkazów zamknięty.

Elektor Heski wydał d. 11. z. m. w Kassel, (jakeśmy już w Nrze. 15. Gaz. n. namienili) postanowienie względem pojedynków. Główne przepisy są następujące: Ten, kto drugiego wyzywa na pojedynek, w miarę, jak wyzwany dał do tego powód, będzie karany aresztem w twierdzy od 3 do 6 miesięcy. Ten zaś, kto przyjmuje wyzwanie, lub postępowaniem swojém okazuje gotowość do pojedynku, w miarę większych lub mniejszych przyczyn usprawiedliwiających, będzie ukarany aresztem w twierdzy od jednego roku do 3 lat. Jeźli pojedynek nastąpił i jeden poległ, ten, kto mu życie odebrał, w miarę swego zamysłu, ściągnie na siebie karę, jaką prawo powszechne za mordy lub zabójstwo stanowi. Jeźli nikt nie zginął, w tym razie oba pojedynkujący się, oprócz utraty szlachectwa, oraz kassacyi lub oddalenia ze służby, w miarę okoliczności będą ukarani dziesioletnim lub dożywotnim aresztem w twierdzy.

Zjednoczone Niderlandy.

Z Hagi piszą pod dniem 27. Stycznia: „Przybyły tu w tych dniach nowy Poseł Zjednoczonych Stanów Ameryki północnéj na tutejszym Dworze, P. William Preble, jak zapewniają, ma mieć szczególne instrukcyje względem sporu między Angliją a Zjednoczonemi Stanami Ameryki północnéj, dotyczącego się rozgraniczenia Kanady, który jak wiadomo, oddano pod rozstrzygnienie

naszego Króla. Wszystkie ściągające się do tego dokumenta obiedwie strony mają podać Królowi, Sędziemu polubownemu, poczém tenże we trzy miesiące wyda wyrok.

Wielka Brytanija i Irlandyja.

W dniu 24. Stycznia trwała przeszło dwie godziny rada gabinetowa, na której znajdowali się wszyscy Ministrowie. Po skończeniu takowéj odprawił Poseł rossyjski konferencyją z Hr. Aberdeen.

W dniu 26. Stycznia były narady w wydziale spraw zewnętrznych, na których znajdował się Lord Kanclerz, Xiążę Welligton, Hrabiowie Bathurst, Rosslyn i Aberdeen, Wicehr. Melville, Lord Ellenborough, P. Peel, Sir J. Murray, Kanclerz Izby skarbowéj i P. Herries; tegoż samego dnia miał rozmowę z Xięciem Wellingtonem Margr. Chandos (syn Xięcia Buckingham). Zdaje się za rzecz pewną, że dotychczasowy Mistrz mennicy P. Herries zostanie Prezydentem biura handlowego, w miejscu Pana Fitzgerald, a Marg. Chandos będzie Mistrzem mennicy mianowany.

Pan Dawid Wilkie mianowany jest w miejscu zmarłego T. Lawrence pierwszym malarzem Króla. Wieść, namieniona przez Kuryjera o mianowaniu P. Wilkie Prezydentem akademii, jeszcze się dotąd nie stwierdziła.

Parlament utracił jednego ze swoich najdawniejszych i najstarszych Członków. P. Tiernej, który przez wiele lat kierował oppozycyją i w różnych czasach byłCzłonkiemMinisteryjum, umarł w d. 25. Stycznia. W roku 1796 wszedł był do Izby niższéj.

Dzienniki Dublińskie zaprzeczają udzieloną przez Dziennika „Morning-Journal" wiadomość, iż Xiążę Northumberlandyi chce się z urzędu swojego usunąć. Przeciwnie tak sobie Xiążę ten upodobał Irlandyją, iż jeszcze przyszły rok życzy sobie tamże zabawić.

Podług Gazety wychodzącéj w Portsmouth, Xiążę Richmond zajęty jest teraz ułożeniem bilu względem handlu wełną, który chce przełożyć na następującém posiedzeniu Parlamentu.

Margr. Chandos pracuje nad nowym bilem o polowaniu, który oddał Hr. Eldon do przejrzenia.

Podług Kuryjera Lord Darlington uczyni w Izbie niższéj wniosek do adressu na mowę z tronu, a P. William Ward będzie go wspierał.

Daniel O'Connell wyjechał z Dublina, aby był w Londynie podczas otworzenia teraźniejszego Parlamentu. Teraz gdy przejażdżał przez Hrabstwo Waterford wszędzie z radością był przyjmowany i wszędzie miał mowy do ludu.

W Londynie biegały bardzo smutne wiadmości o niepomyślnym skutku projektowanéj osady nad rzeką łabędzią (*Swan Riwer*) na wyspach Australskich. Kuryjer pochlebia sobie, że rzecz ta, jeźli nie całkiem zmyślona, tedy przynajmniéj bardzo jest przesadzona. Okręt S. Leonhard, który przybył z Swan Riwer na wyspie S. Maurycego (*Isle de France*) przywieźć miał tę niepomyślną wiadomość.

Konsolidy otworzone zostały w d. 26. Stycznia 92 3/8, 1/2 atoli w skutek różnych na giełdzie rozchodzących się wieści o zdrowiu Króla, projekcie utworzenia dwóch milijonów rewersów skarbowych, rozwiązaniu Parlamentu i t. p., spadły na 91 1/8 na potrącenie, wszelako przy końcu giełdy, ponieważ wiele domów je kupowało, podniosły się znowu do 92 1/4.

Francyja.

W d. 24. Stycznia miał Xiążę Paweł Wirtemberski posłuchanie u Króla. Wieczorem udał się Król Jmć z całą rodziną, wyjąwszy Delfinowę do teatru wielkiéj opery, dla znajdowania się na przedstawieniu na korzyść ubogich. Monarcha przyjęty był z wielkiemi cnakami radości, i bawił aż do końca. Dochód z tego przedstawienia podług Gazety, wynosi 50000 fr., podług Dziennika le Temps do 85000 fr.

Król przesłał do kassy teatru opery za swoję lożę na przedstawienie w d. 24. Stycznia 6,000 franków.

Postanowieniem swojém z d. 27. Stycznia mianował Król Parami Królestwa: Xięcia de Cereste, Margr. de Tourzel, Margr. de Puivert, Hr. Labourdonnay (byłego Ministra spraw wewnętrznych), Barona de Vitrolles, Hr. Beugnot i Jenerała Lejtnanta Hr. Vallée. — Stósownie do postanowienia król. z d. 25. Sierpnia 1817 nowi Parowie nie mogą wprzód zasiadać i mieć głos w Izbie, i nie mogą godności Para przenosić na swoich potomków, dopóki ich majoraty utworzone i dyploma do przeznaczonéj na to księgi wpisów wciągnione nie zostały. — W tych dyplomach są instytuowani jako Baronowie.

Monitor umieścił cztéry postanowienie król., przez które przy Ministerstwie wojny utworzona będzie stała Kommissyja doradcza do administracyi wojennéj, złożona ze cztérech Intendentów wojskowych, którzy przynajmniéj 10 lat wswoim stopniu służyli, lub korpusem wojska, jako naczelnicy zarządzali (z Baronów: Joinville, Castellan, Denniée, Regnault i Volland.) — Daléj jak już dawniéj donieśliśmy, przy tém samém Ministerstwie będzie 2 doradcze Komissyje dla piechoty i jazdy pod przewodnictwem Jenerałów Lejtnantów Reille i Bordesoult. Z tych Komissyj złożonych, oprócz Prezydenta, z 4 Jenerałów Lejtnantów i 2 Marszałków polnych,

może co rok jednego Jenerała Lejnanta i Marszałka polnego inny zastąpić. Zbierają się corocznie od 1. Listopada po ogólnej mustrze i aż do 1. Maja miewają posiedzenia.

Królewskie towarzystwo więzień odbyło w d. 29. Stycznia pod przewodnictwem Delfina swoje zwyczajne posiedzenie. Minister spraw wewnętrznych czytał mowę, w której wniósł na ulepszenie w teraźniejszym zarządzie więzień. P. Chabrol zdał sprawę z więzień Dep. Sekwany. P. Marbois, dla słabości nie mógł odczytać swojego raportu ze zwiedzania więzień i wyręczył go P. Pasquier. P. Moléon czytał raport o prodróży swojej w Anglii. P. Bretton zdał sprawę ze stanu kassy towarzystwa, Xiążę Choiseul, P. Jacquinot de Pampelune i P. Mangin czytali także niektóre rozprawy. Poczém przy końcu posiedzenia Delfin rozmawiał bardzo uprzejmie z kilkoma członkami.

Sąd policyi poprawczej z powodu satyrycznego poematu na Prefekta policyi Mangin pod napisem: »Suplika żebraka do Prefekta policyi« skazał autora Roussy na miesięczne więzienie i 100 fr. kary pieniężnej a drukarza Giraudet na 200 fr. kary pieniężnej.

Sąd appellacyjny w Bordeaux skazał wydawcę Indicateur, z powodu ogłoszenia towarzystwa Bretońskiego ku odmówieniu podatków, na miesiąc więzienia i 1000 fr. kary pieniężnej. W pierwszej instancyi skazany był tylko na 200 fr. kary i miesięczne więzienie.

Courier français i *gazette* zawierają z Paryża d. 26. Stycznia co następuje: Wielu mieszkańców stolicy otrzymało dzisiaj dosyć źle wydrukowane listy i datowane pod dniem 6. Stycznia z Luxemburga z podpisami Xięcia Normandyi, który w najgrzeczniejszy sposób uprasza o tron Francuzki, gdyż jak mówi jest synem Ludwika XVI. i uszedł z więzienia du Temple 29. Czerwca 1794. Uskarza się on, że go bezprawnie oddalono od tronu, i wspomina o swojej petycyi podanej Izbie Parów w r. 1828. Fałszywi dawniejsi pretendenci korony francuzkiéj jak Mathurin, Bruneau, Persat, i inni według niego mieli być namówieni przez policyję, dla podania w wątpliwość jego prawa. Jeszcze przed kilkoma laty krążyły podobne pisma podpisane przez Xięcia Normandyi, na które nie zważała naówczas publiczność. *Constitutionnel* wspomina także o podobnym liście z tym dodatkiem, że wielka liczba ich została rozdana w stolicy, i że wstęp zaczyna się od tego: »Ludwik Karol de Bourbon Xiążę Normandyi syn nieszczęśliwego Ludwika XVI. do swoich współrodaków.«

Królestwo Obojéj Sycylii.

W d. 24. Stycznia umarł w Neapolu najstarszy członek kollegijum Kardynałów, Kardynał Firrao (urod. d. 20. Lipca 1736) w dziewięćdziesiątym czwartym roku życia swojego.

Nawet w Palermo w ciągu Stycznia spadł był termometer pod punkt marznienia.

Portugalija.

Monitor zawiera następujący list z Lizbony z d. 15. Stycznia: »Zwłoki zmarłej Królowéj miały być wedle zwyczaju w grobach królewskich złożone, lecz zmarła inaczej w testamencie rozporządziła. Zapisała ona zamek swój Quadras Dominikankom pod warunkiem, iż tamże założony będzie instytut opatrzenia i grób na jéj ciało. Tymczasem ma być przeniesione do Cintra i złożone w kościele parafijalnym Ś. Piotra. Dochody z dóbr należących do zamku Quadras przeznaczone są na utrzymanie pomienionego instytutu. — W skutek téj ostatniej woli zmarłéj wyszedł orszak pogrzebowy w d. 10. Stycznia wieczorem między 6 i 7 godziną z pałacu Queluz do Cintra. Wszystko duchowieństwo Lizbońskie, szlachta, urzędnicy i wojskowi towarzyszyli orszakowi do Cintra, oddając zmarłéj należną cześć jéj stopniowi. Z Queluz do Cintra jest dwie godziny drogi, a osoby należące do tego orszaku chciały jeszcze téj samej nocy powrócić do Lizbony. Ciemność nocy i złe drogi, były przyczyną wydarzonych się nieszczęść; kilka powozów przewróciło się, a nawet z Kardynałem Patryjarchą. Królowa zapisała swojemu synowi Dom Miguel zamek Ramalhao. Dalej rozporządziła, aby jéj dyjamenty i klejnoty podzielone zostały po bratersku między jéj dostojnych Synów i Xiężniczki jéj córki. Nie zapomniała także o swoich dawnych sługach płci obojéj i zapisała im znaczne summy, część trzecią swojego posagu, i kazała je między nich podzielić. — W skutek depeszy odebranej od Dom Antonio Ribeiro Saraiva z Londynu odprawiono wczoraj radę ministeryjalną.

W d. 16. Stycznia wybuchnął tu wielki pożar w części dotykającéj do Terreiro do paço pomiędzy ulicami la Plata, i Franqueiras. Pomimo wszelkiej pomocy nie ugasł płomień aż po 12 godzinach.

WIDOWISKA we LWOWIE.

Teatr niemiecki. — Dziś: *Die unruhige Nachbarschaft*, oder: *Die musikalische Tischler-Familie*, komische Oper in 2 Aufzügen, von Karl Friedrich Hensler. Musik von Hrn. Kapellmeister Müller.

Jutro: *Der Brief aus Cadix*, Drama in 3 Akten, von August von Kotzebue.

Redaktor: Mikołaj Michalewicz; — Drukiem: Piotra Pillera.